

коли він може надати вказівки, ні видом розслідування, ні кваліфікацією кримінального правопорушення, ні складністю кримінального провадження. Тому, це дає підстави вважати, що вказівки прокурора можуть бути надані: а) у будь-якому кримінальному провадженні; б) у будь-який момент розслідування кримінального правопорушення; в) відносно будь-якої процесуальної чи слідчої (розшукової) дії. Вивчення практики щодо надання письмових вказівок прокурора свідчить, про те, що найчастіше такі вказівки даються з приводу проведення додаткових слідчих (розшукових) дій, перевірку зібраних доказів, кваліфікацію кримінального правопорушення, зупинення досудового розслідування, закриття кримінального провадження, а також з приводу застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

При цьому, у законодавчому порядку не регламентовано і строки виконання вказівок прокурора. Тому, в практичній діяльності виникає питання про те, чи вправі прокурор визначити строк виконання своїх вказівок. Практика свідчить, що прокурори, направляючи вказівки, зазвичай визначають строки їх виконання. Така практика підтримується і науковцями, які стверджують, що визначення строку виконання дисциплінує слідчого, дає можливість прокурору проконтролювати своєчасність виконання вказівок.

Таким чином, вказівки, які надаються прокурором, є не тільки способом реалізації конституційної функції, що покладається на органи прокуратури, а й засобом забезпечення законності в кримінальному провадженні та тією дією, яка допомагає цілеспрямовано впливати на результат діяльності органів досудового розслідування, з метою виконання ними завдань кримінального провадження, насамперед щодо захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування.

УДК 343(043.2)

Ярошенко Т.С., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Катеринчук К.В., к.ю.н., доцент

ЗАЛИШЕННЯ В НЕБЕЗПЕЦІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Головним завданням будь-якої демократичної держави є охорона життя та здоров'я людини. І саме це питання постало на сьогоднішній день особливо актуально. Стаття 3 Конституції України проголошує, що

людина, її здоров'я, честь та гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а ст. 27 закріплює положення щодо захисту життя людини в якості обов'язку держави. Одним із засобів забезпечення охорони цих цінностей є встановлення державою кримінальної відповідальності за залишення в небезпеці.

Кримінальний кодекс України (далі – КК України) здійснює охоронну функцію щодо захисту таких цінностей – життя та здоров'я людини. Зокрема, ч. 1. ст. 135 КК України встановлює кримінальну відповідальність за завідоме залишення без допомоги особи, яка перебуває в небезпечному для життя стані і позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження через малолітство, старість, хворобу або внаслідок іншого беспорядного стану, якщо той, хто залишив без допомоги, зобов'язаний був піклуватися про цю особу і мав змогу надати їй допомогу, а також у разі, коли він сам поставив потерпілого в небезпечний для життя стан.

В останні роки в Україні відбувається різке зростання кількості злочинів проти життя та здоров'я особи. Це пояснюється не лише психологічною схильністю особи до насильства, але й зменшенням уваги членів суспільства до моральності. Одним із найпоширеніших прикладів даного злочину є наїзд на пішохода водієм транспортного засобу і подальше зникнення з місця аварії, що, в свою чергу, міститиме в кваліфікації злочинів, окрім інших, і статтю за залишення потерпілого в небезпечному для життя стані. І деякі науковці (зокрема, Пилипенко Є.О.) вважають, що причиною і суспільною небезпекою даного злочину є поширення аморальної поведінки, змістом якої є неповага до права людини на життя і безпеку, нехтування моральними і правовими нормами, що зобов'язують надавати допомогу людям, які перебувають у небезпечному для життя стані [1, с. 8].

Умовами, при яких може наставати кримінальна відповідальність за залишення в небезпеці є, насамперед, небезпечний для життя стан, неможливість вжити заходів до самозбереження потерпілою особою та можливість надати допомогу винною особою. У разі відсутності такої можливості, відповідальність виключається. Злочин вважається закінченим з моменту залишення без допомоги особи, яка перебуває в небезпечному для життя стані, незалежно від того, відвернула б чи ні надана допомога можливу смерть потерпілого чи інші тяжкі наслідки. У всіх випадках для кваліфікації діяння за ст. 135 КК України потрібно встановити, чи повинний був і чи міг винний надати допомогу потерпілому. Ці питання слід вирішувати з урахуванням всіх конкретних обставин справи і особистих якостей винного, а саме: його фізіологічного розвитку, освіченості, уважності, а також, нерідко, – його спеціальних знань у певній галузі, чинних у цій галузі правил і нормативів, та знання і розуміння загальноприйнятих правил поведінки в умовах виробничого чи побутового ризику [2, с. 14].

На нашу думку, дана проблема потребує більш детального розгляду, оскільки тенденція залишення в небезпеці з кожним роком стає все більш вражаючою. І не завжди це відбувається через зневажливість особи до життя потерпілого чи через зменшення уваги суспільства до моральності. Ми вважаємо, що це трапляється здебільшого через недовіру до працівників поліції і страх бути покараним за злочин, який особа, що може надати допомогу не скоювала.

Як висновок, ми пропонуємо збільшити верхню межу покарання ч. 1, 2 ст. 135 КК України у вигляді позбавлення волі в ч. 1 – на строк до трьох років, а в ч. 2 – до п'яти років позбавлення волі, визнавши тим самим залишення в небезпеці злочином середньої тяжкості.

Саме підвищення верхніх меж покарання за залишення в небезпеці є перспективним напрямком удосконалення кримінального законодавства України в цій сфері.

Література

1. Пилипенко Є.О. Кримінально-правове забезпечення протидії залишенню у небезпеці: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Є.О. Пилипенко; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2013. – 17 с.

2. Бабаніна В.В. Кримінальна відповідальність за залишення в небезпеці: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / В.В. Бабаніна; Київ. нац. ун-т внутр. справ. — К., 2010. — 20 с.